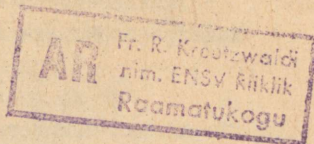

Pleitrükis

TALLINNA POLÜTEHNILINE INSTITUUT

Tootmise ökonomika ja organiseerimise kateeder

ÕPPEPROGRAMM

aines

KEEMIATÖÖSTUSE ÕKONOOMIKA, ETTEVÖTTE
ORGANISEERIMINE JA PLANEERIMINE

Kaugõppeteaduskonna Uliõpilastele

Tallinn

1962

ARH

Таллинский политехнический институт
Кафедра экономики и организации производства

ПРОГРАММА
по дисциплине

"Экономика химической промышленности, органи-
зация и планирование предприятия"

Tartu Ülikooli Raamatukogu
ARHIIVKOGU

T e e m a 1. Kursuse ülesanne

Tööstusharu mõiste. Keemiatööstuse osatähtsus ühiskonna tootlike jõudude arengus. Keemiatööstuse arengu etapid: keemiatööstuse tekkimine Venemaal ja välismaal (põhikeemia-, orgaanilise keemia tööstus). Keemiatööstuse tase enne I maailmasõda, enne II maailmasõda ja pärast II maailmasõda. Sünteetiliste materjalide tootmise tormiline kasv pärast II maailmasõda. Nõukogude Liidu keemiatööstuse areng enne ja pärast II maailmasõda. NLKP KK 1958. a. maipleenumi otsused. Keemiatööstuse arenguperspektiivid NLKP XXII kongressi otsuste valguses.

T e e m a 2. Keemiatööstuse harude arengusuunad

Mineraalvaetiste, plastmasside, sünteetilise kautšuki, sünteetiliste pesemisvahendite, lakivärvide rahvamajanduslik tähtsus, tootmise tase tänapäeval ning arenguperspektiivid tulevikus, muutused toorainebaasis, tootmismeetodites, toodangu sortimendis.

T e e m a 3. Sotsialistliku tööstuse ja ettevõtte juhtimine

Juhtimise sotsialistlikud printsiibid. Juhtimismeetodite areng. Tööstuse juhtimise reorganiseerimine 1957. aastal. Tööstuse juhtimisorganid. Rahvamajanduse nõukogude struktuur ja Ulesanded. Riikliku Keemiakomitee Ulesanded. Ettevõtte juhtimisaparaat, selle Ulesanded. Ettevõtte direktori ja funktsionaalsete osakondade Ulesanded ja õigused. Tsehhi juhtimine. Meistri Ulesanded ja õigused.

T e e m a 4. Tootmise Ühiskondliku organiseerimise vormid

Tootmise kontsentreerimise areng ja tase Nõukogude Liidu keemiatööstuses. Keemiatehase suurust määravad tegurid. Tootmise spetsialiseerimine, spetsialiseerimise vormid ja majanduslik efektiivsus. Koopereerimise vormid. Kombineerimise areng keemiatööstuses. Keemiakombinaatide klassifikatsioon. Naftakeemiakombinaadi struktuur. Kombineerimise efektiivsus.

T e e m a 5. Tööstuse kütte-energeetiline baas

Nõukogude Liidu küttebaaside iseloomustus. Üksikute kütuste ja energialiikide tootmise ja kasutamise võrdlev hinnang. Gaasi- ja naftatorustiku loomine NSV Liidus. Elektrienergia tootmise kasv. Tehnilise progressi suunad energeetikas. Energiasüsteemide loomine ja ühendamine NSV Liidus. Keemiasaaduste tootmise energiamahukus. Keemiatehase energiabilanss. Sekundaarsed energiaressursid, nende kasutamise suunad.

T e e m a 6. Keemiatööstuse toorainebaas

Toorainebaasi tähtsus keemiatööstuse arengus. Tooraine ratsionaalse kasutamise suunad keemiatööstuses. Tehniline progress ja muutused toorainebaasis. Keemiatööstuse tooraine liigid ning nende tehnilis-majanduslik iseloomustus. Primaarsed ja sekundaarsed toorained. Mineraalse tooraine kaevandamise majanduslikud näitajad. Tooraine rikastamise majanduslik efektiivsus. Tooraine kompleksne ümbertöötamine. Üksikute keemiatööstuste toorainebaasi lühike iseloomustus. Nafta ja maagaas keemiatööstuse toorainena. Kivisüsi, puit, põllumajanduslik tooraine. Toidutooraine kasutamine keemiatööstuses, selle asendamine süsteemilise toorainega.

T e e m a 7. Sotsialistliku tööstuse paigutus

Paiknemise põhiprintsiibid. Nihked sotsialistliku indust-

rialiseerimise käigus. Energiamahukate tootmiste loomine Ida-Siberis. Keemiatööstuse tooraine ja keemiasaaduste ebaratsionaalsete vedude likvideerimise ülesanded. Keemiatehaste rajoonilise kompleksi loomise printsiibid. Keemiatööstuse arenguperspektiivid NSV Liidu Üksikutes rajoonides.

T e e m a 8. Keemiatööstuse tehnilise baasi arendamine

Tehnilise progressi põhisuunad - mehhaniseerimine, automatiseerimine, elektrifitseerimine, kemiseerimine, nende majanduslik efektiivsus. Tehnoloogiliste protsesside täiustamise suunad keemiatööstuses - kõrgete ja madalate rõhkude ning temperatuuride mõju protsessi kulgemisele - saagiste suurendamine, protsessi kestuse lühenemine. Katalüsaatorite tähtsus keemiliste protsesside kujundamisel. Etteantud omadustega sünteetiliste materjalide loomine, polümerisatsiooni eri liigid - plokkpolümerisatsioon, poogitud polümeerid.

T e e m a 9. Sotsialistliku ettevõtte ja tööstuse põhifondid

Põhifondide mõiste, nende struktuur keemiatööstuses. Tehnilise progressi mõju põhifondide struktuurile. Põhifondide hindamise meetodid. Põhifondide kasutamise näitajad. Põhifondide füüsiline ja moraalne kulumine. Amortisatsioon, seadmete teenistusaaja kestust mõjutavad tegurid. Amortisatsiooninormid keemiatööstuses. Amortisatsioonifondi kasutamine.

T e e m a 10. Tööstusettevõtte käibevahendid

Käibevahendite mõiste, nende struktuur. Käibevahendite moodustamise allikad. Oma ja laenatud käibevahendid. Käibevahendite ringlus. Ringluse kiirus. Käibevahendite normeerimine. Käibevahendite kasutamise näitajad.

T e e m a 11. Tootmisprotsess keemiatehases

Tootmisprotsessi mõiste, struktuur, klassifikatsioon.

Perioodilised ja pidevad protsessid. Tootmistsükkel, tootmise tüübid. Tootmistsükli kestuse mõju tootmise majanduslikule efektiivsusele.

Keemiatehaste tootmisstruktuur. Spetsialiseerimise, kooreerimise ja kombineerimise mõju keemiatehase struktuurile. Põhi- ja abitsehhid. Põhitsehhide struktuur.

T e e m a 12. Töö ja töötasu organiseerimine keemiatehases

Partei ja valitsuse juhendid tööviljakuse kasvu ja töö parema organiseerimise kohta. Tööjaotuse vormid, töökoha ja brigaadide organiseerimine. Tööaja režiim. Vahetuste organiseerimine keemiatehastes. Mitme kutseala omandamine. Mitme aparaadi teenindamine.

Töö normeerimine. Normeerimismeetodid. Tööaja klassifikatsioon. Kronometraaž. Tööpäeva pildistamine.

Tariifisüsteem, selle reform 1958. aastal. Töötasuvormid. Töötasukorralduse iseärasused keemiatehastes. Töötasu ja tööviljakuse kasvu vahekord.

T e e m a 13. Keemiatööstuse ja -ettevõtte töö planeerimine

Tööstuse planeerimise süsteem. Tähtsamaks rahvamajanduslikud proportsioonid. Perspektiiv- ja jooksvate plaanide sisu ja koostisosad. Plaani koostamise etapid.

Ettevõtte TTF-plaan. Tootmisprogramm. Kogu- ja kaubatoodang. Riikliku Ulesande jaotamine üksikute keemiatehaste vahel. Tootmisprogrammi ja teiste plaani osade omavaheline kooskõlastamine. Organisatsiooniliste ja tehniliste abinõude plaan. Ettevõtte tööjõuplaan, töötasufond, selle struktuur. Plaanimine ja tegelik töötasufond. Toodangu omahinna mõiste. Tootmiskulude struktuur. Omahinna kalkulatsioon. Tootmiskulude eelarve. Omahinna plaan. Kaubatoodangu omahind. Tootmiskulud ühe rubla kaubatoodangu kohta. Plaanimine ja tegelik omahind. Omahinna alandamise Ulesanne. Plaani täitmise analüüs.

T e e m a 14. Tööstustoodangu hinnad

Hinna struktuur, kasum, käibemaks, kasumi jaotus. Rentaab-
lus. Plaaniline ja Uleplaaniline kasum. Ettevõtte finantsid.
Tulude ja kulude bilanss. Isemajandamine ettevõtte ja tsehhi
ulatuses.

T e e m a 15. Arvestus ja aruandlus ettevõttes

Arvestuse ülesanded keemiateshases. Arvestuse liigid. Arves-
tuse dokumentatsioon. Toodangu, tööliste arvu ja tootmiskulu-
de arvestus. Abinõud arvestuse ja aruandluse vähendamiseks.
Raamatupidamise arvestus ettevõttes. Raamatupidamise kontod
ja bilanss.

T e e m a 16. Kapitaalehitus ja selle tehnilis-majanduslik põhjendus

Põhifondide laiendatud taastootmise ja kapitaalehituse
tähtsus. Kapitaalehituse suunda ja mahtu määravad tegurid.
Olemasolevate tehaste rekonstrueerimine. Kapitaalehituse plaani
koostisosad ja näitajad. Nende seos teiste plaanidega. Kee-
miateshaste projekteerimise kord. Projektülesande koosseis. Ka-
pitaalehituse efektiivsuse hindamine. Variantide võrdlus. Ta-
suvusaeg. Kapitaalehituse maksumuse alandamise teed. Kapitaal-
ehituse finantseerimise allikad. Kapitaalehituse organiseeri-
mise viisid.

T e e m a 17. Materiaaltehnilise varus- tamise süsteem

Ressursside jaotamise kord. Materjalide vajaduse määramine.
Materiaaltehnilise varustamise plaani ja teiste plaanide seos.
Varustamise organid. Varude liigid. Materjalide varumise hin-
nad. Materjalide hoidmise ja väljaandmise kord.

T e e m a 18. Ettevõtte abitootmine

Ettevõtte abitootmise liigid. Remondi korraldus ettevõttes.
Plaaniline ennetusremont. Remondi graafikud. Remondi eesrind-

likud meetodid, agregaatide remont sõlmede kaupa. Remondiku-
lude arvestus. Ettevõtte energiamajandus. Keemiatehase ener-
giabilanss. Energialiikide maksumuse arvutus. Energiatarii-
fid. Ettevõtte transpordimajandus. Auto-, raudtee-, konveier-,
torustiktransport. Transpordivahendite kasutamise näitajad.
Transpordikalude arvestus. Ettevõtte laomajandus. Ladude lüü-
gid. Materjalide hoidmise korraldus.

Kirjandus:

1. Nõukogude Liidu Kommunistliku Partei programm, EERK, Tal-
linn, 1961.
2. Sotsialistliku tööstusettevõtte ökonomika. Opik, ERK,
Tallinn, 1961.
3. Федорович И.М., Организация и планирование химическо-
го предприятия, Госпланиздат, Москва, 1959.
4. Некрасов Н.Н., Экономика химической промышленности,
1957.
5. Калмыков Н.И., Вайсбейн С.А., Экономика социалисти-
ческой химической промышленности, 1955.
6. Федоренко Н.А., Экономика промышленности синтетичес-
ких материалов, Экономиздат, 1961.
7. Opik Экономика социалистической промышленности, 2-ое
изд., Москва, 1961.

Koostaja v.-õp. P. Iageda